



## Dumme Azalea

Dagbladet Information maj, 1997.

Hvad er egentlig formålet med intelligens? Jeg mener, hvilke fordele gav det vore forfædre at være intelligente? Det har der været givet mange bud på, hvoraf det mest kendte vel er Desmond Morris' ide om, at det var samarbejdet om jagt og udstyr, som i sin tid præmierede dem, der var store i hovedregionens øvre dele.

Forskerverdenens ledende hanbavianer har jo alle dage holdt af forklaringer, der kunne bekræfte den centrale betydning for civilisationen af de egenskaber, de selv mener at besidde. Noget tyder dog på, at vi skal et lidt andet sted hen for at finde nøglen til intelligensens funktion.

Den engelske bio-antropolog Robin Dunbar har nemlig vist, at når det gælder pattedyrene, så er der en tydelig tendens til at jo større den sociale

kompleksitet er, jo større er også den relative hjernestørrelse (et mål der korrigerer for betydningen af kroppens størrelse). For abernes vedkommende er der tale om direkte proportionalitet, og den relative hjernestørrelse hos de store menneskeaber er dobbelt så stor som hos gennemsnittet af pattedyr. Nu er hjernestørrelse og intelligens ikke helt det samme. Udover størrelsen er også hjernens arkitektur, dens "furethed" af betydning. Alligevel synes det vanskeligt at komme uden om den konklusion, at intelligensens "formål" var at håndtere social kompleksitet. Dyr, som lever i en kompleks social gruppestruktur må kunne forstå og huske et stort antal relationer mellem de enkelte gruppemedlemmer, og de må kunne håndtere det sæt af regler og sædvaner, der styrer gruppens liv.

Måske kræver det altså - for nu at sætte sagen på spidsen - større intelligens at kunne opfylde spindesidens traditionelle forpligtelser, end det gør at spille hanbavian i forskerverdenen.

En skæg bekræftelse på Dunbars teori fandt jeg under læsningen af Frans de Waals seneste bog "Good natured," der handler om eventuelle tilløb til moralsk adfærd blandt aber. Her berettes der om rhesusaben Azalea, der var født med en kromosomfejl magen til den, vi hos mennesker kalder for mongolisme.

Det er rørende at læse om, hvordan især Azaleas ældre søster hjalp hende når hun var i vanskeligheder, og det vidner vel om disse abers 'good-natured-hed' at den tilbagestående Azalea blev nurset dobbelt så meget som hendes søskende, også af aber der ikke hørte til familien.

Men det er farligt at være dum, når man lever i en raffineret social struktur. Og hvad der især gik galt for Azalea var, at hun ofte med blindt engagement kom sin mor til undsætning i truende situationer. "Alliancedannelse forekommer almindeligt hos grupper af menneskeaber" skriver de Waal: "Det resulterer ofte i konfrontationer i stor skala, hvor mange parter står over for hinanden. I disse hurtigt skiftende situationer er det af altafgørende betydning for hver enkelt abe

at holde styr på positioner og bevægelser hos alle andre, venner såvel som fjender. Da denne opgave langt overgik Azaleas evner, førte hendes indblanding i mor'ens kampe ofte til at hun stod udækket ansigt til ansigt med en modstander, der kunne skade hende alvorligt". I sådanne situationer tøvede modstanderen sjældent, og det endte på et tidspunkt med en nærmest livstruende afstraffelse.

Den sociale kompleksitet har også blandt aber en følelsesmæssig dimension, et sæt af afvejede venskabs- og fjendskabs-relationer, som konstant skal plejes og evalueres, hvis man skal begå sig. Det var for at kunne holde styr på denne følelsesmæssige handelsbalance, at vore forfædre blev intelligente. Følelser kræver intelligens.